

---

4. Reiser R. A. A History of Instructional Design and Technology: Part 2: A History of Instructional Design Archived 2012-09-15 at the Wayback Machine // ETR&D. 2001. Vol. 49, Nr 2. P. 57–67 [Electronic resource]. Mode of access: <http://surl.li/hprsw>

Человська Л. О., Пашкевич К., Герасименко О.

Київський національний університет технологій та дизайну

МИСТЕЦЬКІ ТЕЧІ ЯК ТВОРЧЕ ДЖЕРЕЛО В КОЛЕКЦІЯХ ДИЗАЙНЕРІВ ОДЯГУ

Мода та мистецтво тісно пов'язані між собою. Дизайнери одягу цікавляться формою та силуетом, захоплюються кольором, вивчають соціальні історичні та культурні події, відвідують художні галереї, музеї, концерти, та архіви, і саме там вони черпають натхнення для нових колекцій.

Протягом ХХ ст. мода перетворилась на самостійну потужну галузь і розвивалася в тісному взаємозв'язку з мистецтвом не лише тому, що продукти індустрії моди допомагають естетично організувати матеріальні засади життя. Як модні виробляються і поширюються не просто утилітарні товари, а образи, естетичні стандарти та об'єкти, які впливають на смаки та вподобання споживачів. Вони оцінюються крізь призму прекрасного, виражають певні ідеї чи наміри творця, втілюють його уяву. В них відображаються художньо-теоретичні вчення, концепції, погляди, маніфестації, поширені в конкретній культурно-історичній ситуації [2].

Мода та мистецтво завжди були тісно пов'язані, і модельєри часто шукали творчого натхнення в різних сферах мистецтва та готували свої колекції під цим впливом. Сьогодні набуває все сильнішого впливу тенденція сюрреалізму в моді, яка ще була запроваджена Ельзою Скіапареллі на початку ХХ ст. Сюрреалізм — мистецький рух ХХ століття, який визначив розвиток дизайну та

літератури, приймаючи ідеї підсвідомого ірраціонального розуму та змішуючи їх із повсякденністю. Дизайнери часто використовують цей напрям в своїх колекціях на світових подіумах (Tom Brown Spring 2018, Yves Saint Laurent Fall 2002, Phillip Treacy «Ship» 1994).

Сьогодні паризький будинок Schiaparelli під керівництвом креативного директора Деніела Розбері пропонує колекції у стилістиці сюрреалізму. В його роботах прослідковується сучасний та переосмислений концепт даної течії. В колекції весна-літо 2023 можна спостерігати елементи одягу на сукнях, схожі на зображення диких тварин (рис. 1, а), які відсилають нас до творчості Данте та його твору «Божественна комедія», а також головні убори у вигляді голів скульптур жінок в саду Тюільрі в Парижі (рис. 1, б) [4].

а

б

Рисунок 1 — Моделі з колекції Schiaparelli, Spring Couture 2023

Ще однією формою ескапізму є занурення у віртуальне середовище. Досягнення сучасних суперновітніх технологій дозволяють формувати небачену раніше відеоструктуру сприйняття, що є основною характеристикою *homo virtualis*. У віртуальній реальності здатні здійснюватися принципи граничної активізації реципієнта мистецтва, залучення його у процес творчості, повного злиття мистецтва з віртуальним життям і навіть деякої квазітеургії, своєрідної «електронної соборності свідомості». Сайти, блоги, форуми об'єднують прихильників віртуального мистецтва, в якому помітне місце посідають фешн-творці й бренди: Ralph Lauren

пропонує віртуальні вітрини, Prada — примірочні, H&M — комп'ютерну гру й довкола колекції віртуального «вбрання» [2].

Використання елементів 3D з елементами індустріального дизайну слугує свіжим подихом для модної індустрії. Саме така тенденція поєднання арт та моди помітна в колекції LOEWE весна-літо 2023 під керівництвом креативного директора Джонатана Андерсона (рис. 2, а). Дана колекція транслює проникнення діджиталізації в особистий простір та втрачання здатності розрізнити фальш від правдивості. Також колекція має відсилання до стилю творчості німецького художника Гергарда Ріхтера, для творчості якого характерний ефект розмивання як у роботі 2007 року «Елла» (рис. 3). Це можна побачити в принтах з квітами тканин жіночих суконь (рис. 2, б) [5].

а

б

Рисунок 2 — Моделі з колекції LOEWE SS 2023

Рисунок 3 — Картина «Елла», Гергард Ріхтер, 2007р.

Від Ельзи Скіапарелі та Сальвадора Далі до Virgil Abloh та Takashi Murakami, колаборація між якими спричинила позитивні

зрушення в даних індустріях (рис. 4). Стосунки між модельєрами та художниками були помітними. Охоплюючи світ мистецтва, щоб зародити оригінальні стилі, модельєри створюють твори більшого масштабу, ніж раніше, вони комбінують декілька видів мистецтв, щоб знайти нову, не існуючу до сьогодні форму.

Рисунок 4 — Колекція Virgil Abloh та Takashi Murakami 2018

Мода розвивається в тісному зв'язку з іншими видами мистецтва, зазнаючи впливу найбільш актуальних стилів, течій, ідей тощо. Візуальні художні практики підштовхують фешн-дизайнерів до постійних пошуків нових форм, силуетів, пропорцій, контрастів і ритмів, які, приломлюючись через призму суспільного сприйняття та тиску індустрії моди, поширюються у вуличних трендах і виражають філософсько-емоційний стан суспільства.

На основі творчого джерела натхнення німецького художника Торстена Брікманна та британського музикального гурту The Verve було розроблено авторську колекцію «Decluttering». Принтовані сміттєві елементи на жакетах і пальто надають колекції бунтарського тону музичного гурту, а маленькі аксесуари, такі як окуляри та сумки з елементами вішалок, підкреслюють залежність людини від споживацької культури та відсилають до творчості художника, який у своїх роботах використовує речі побутового вжитку.

Рисунок 5 — Моделі з колекції «Decluttering»,
автор Человська Л., 2023р.

Проаналізована творчість дизайнерів, які використовують в своїх колекціях як творче джерело різні напрями мистецтва, художні течії, та виявлено, що використання поєднання таких джерел натхнення як живопису, скульптури, архітектури, кінематографу тощо дають поштовх для виникнення нових ідей в фешн-дизайні щодо нових форм, силуетів, оздоблення одягу. Досліджено найбільш актуальні на початку XXI ст. художні напрями та концепції, та їх відображення у творчості сучасних дизайнерів одягу.

Список використаних джерел:

1. Bateman K. Surrealism Is Staging a Fashion Comeback. Harper's Bazaar USA. URL: <https://www.harpersbazaar.com/fashion/trends/a36877016/surrealism-fashion-comeback/>
2. Мельник М.Т. Особливості формування тенденцій моди в контексті художніх практик початку XXI століття. *Вісник КНУКіМ*. Серія: Мистецтвознавство. 2011. Вип. 25. С. 92-97.
3. Kaya O., Sinzianan Cuciuc Romanescu L. Effects of Art Trends on Fashion. p.175., 1th International Scientific Research and Innovation Congress, Kazakhstan. 2021. С. 175-183.
4. Mower S. Vogue Runway, Schiaparelli spring 2023 URL: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2023-couture/schiaparelli>
5. Mower S. Vogue Runway Runway, Fall 2023 URL: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2023-ready-to-wear/loewe>